ఎర్త్ ఈజ్ రౌండ్

ఉదయం ఆరు న్నరయింది.

ఇంకా సూర్యోదయం కాలేదు.

తూర్పున బాగా మబ్బులు పట్టాయి.

హుస్సేన్ సాగర్ వైపు నుంచి చల్లటి గాలి వీస్తోంది.

టాంక్ బండ్ మీద ట్రాఫిక్ నెమ్మదిగా పెరుగుతోంది.

వయసులో వున్నవాళ్ళు, వయసు మళ్ళుతున్నవాళ్ళు, ముసలీ, ముతకా, పిల్లా, మేకా, ఆడా, మగా వాకింగూ, జాగింగూ చేస్తున్నారు. కొందరు ఎక్సర్‌సైజులు చేస్తున్నారు. మరికొందరు విగ్రహాల అరుగుల మీద కూర్చుని రిలాక్స్ అవుతున్నారు.

చెట్ల ఆకుల మీద నిలచిన మంచుబిందువులు గాలికి కదిలి జారి నేల మీద పడి అదృశ్యమవుతున్నాయి.

లోకంలో జీవకోటి సుఖశాంతులతో వర్ధిల్లుతూ వుండాలని హుస్సేన్‌సాగర్‌లో నిలబడి వున్న తథాగతుడు ఆశీర్వదిస్తున్నాడు.

చుట్టూ కనిపిస్తున్న కాంక్రీట్ జంగిల్ నిద్ర లేస్తోంది.

రంగనాయకులు మెత్తటి గడ్డి మీద చెప్పులు లేకుండా నడుస్తున్నాడు.

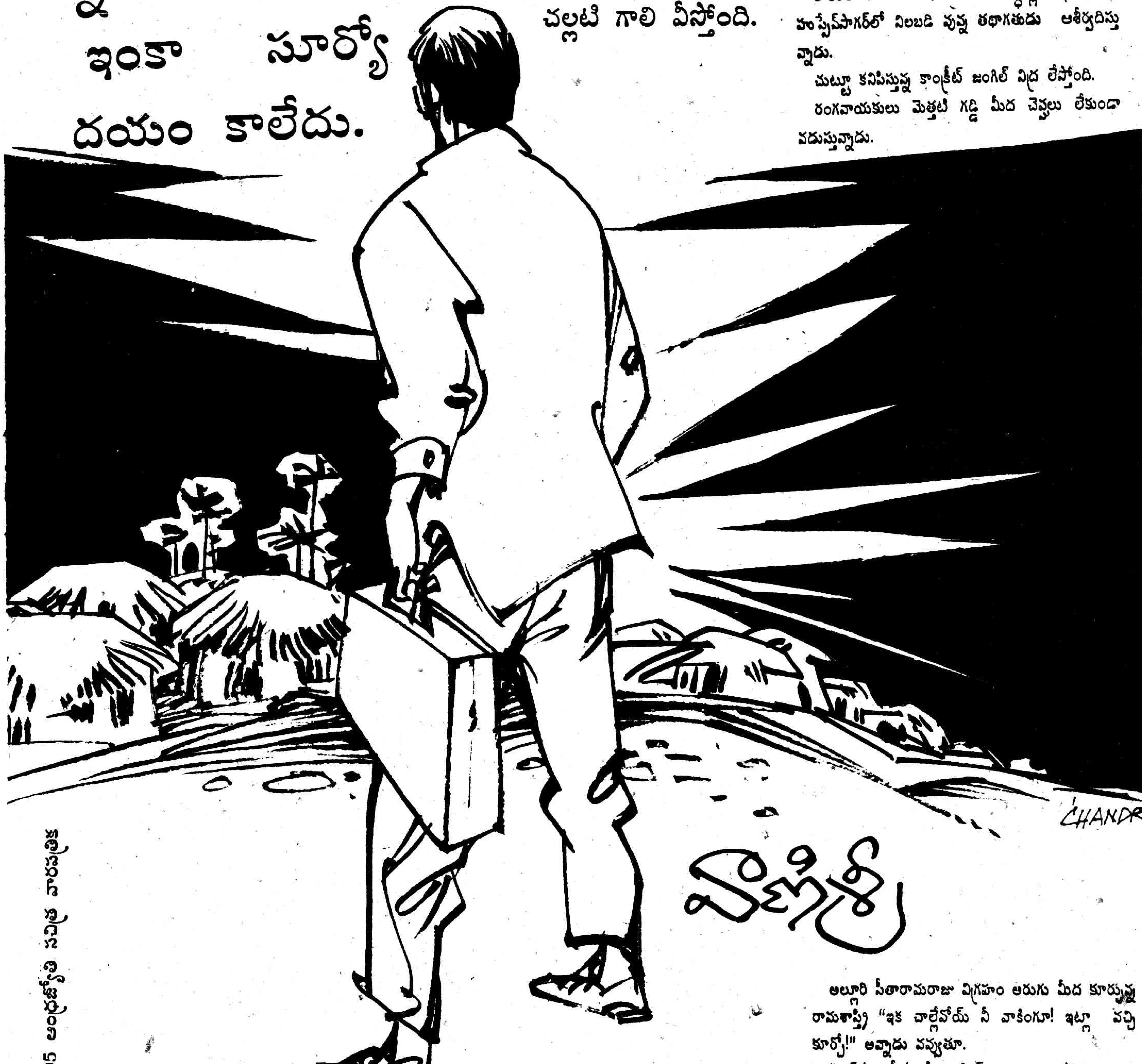

వాణిశ్రీ

అల్లూరి సీతారామరాజు విగ్రహం అరుగు మీద కూర్చున్న రామశాస్త్రి "ఇక చాల్లేవోయ్ నీ వాకింగూ! ఇట్లా వచ్చి కూర్చో!" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"ఓయ్! శాస్త్రి! నీ వాకింగ్ పూర్తయిందా!" అడిగాడు రంగనాయకులు.

6-1-95 ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక

"మవది వాకింగ్ కాదోయ్! జాగింగ్" అన్నాడు శాస్త్రి.

"అవున్లే! మవ్వు కుర్రాడివి మరి."

"యస్. ఐయామ్ యంగ్ దేవ్ యూ! మవ్వు రిటైరైపోయావు. నా కింకా సంవత్సరం సర్వీసు వుంది."

రంగనాయకులు వచ్చి శాస్త్రి పక్కన కూర్చున్నాడు.

"చెప్పల్లేకుండా వాకింగ్ ఏమిటోయ్! ఏదైనా తువ్వ మేకో, పీపా పెంకో గుచ్చుకుంటే డేంజర్ కదూ?"

"వాకింగ్ చెప్పల్లేకుండానే చేయాలోయ్! అరికాళ్లకు మంచి ఎక్సర్‌సైజు. రక్తప్రసరణ బాగా జరుగుతుంది. అరికాళ్లకు, అరి చేతులకు ఎక్సర్‌సైజు చాలా అవసరం. మన చిన్నతనంలో పెద్దవాళ్ళు భజనలు చేయించే వాళ్ళు. ఎందుకో తెలుసా? అరిచేతులకు ఎక్సర్‌సైజు కోసమే. దేవుడి పేరు చెప్తేగాని చేయరని అలా భజనలు ఏర్పాటుచేశారు. ఇప్పుడెవరు చేస్తున్నారు అవన్నీ!" అని వాపోయాడు రంగనాయకులు.

"రోజులు మారిపోయాయి మరి."

"రోజులు మారితే ఏమిటి! మనిషికి ఆరోగ్యం అక్కర్లేదా? పల్లెల్లో చూడు, తెల్లవారు జామున లేచి పొలాలకు వెళ్ళి వచ్చేట్లు పని చేస్తారు. అందుకే వాళ్ళు రాళ్ళమాదిరి తొంభై ఏళ్ళు తిరుగుతారు. మనమో? రిటైర్ కాకుండానే హార్ట్ ఎటాక్‌లతో హరీ మంటున్నాం."

"అంతేమరి. శ్రమచేసే వాళ్ళు హెల్తీగా వుంటారని సైంటిస్టులు తేల్చి చెప్పారుగా! అందుకే ఈ మధ్య సిటీవాసులు హెల్త్ క్లబ్బుల్లో చేరి ఎక్సర్‌సైజులు చేస్తూ, గేమ్సు ఆడుతూ, ఈత కొడుతూ ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూసుకుంటున్నారు."

"సరే! ఎవరి జాగ్రత్తలో వాళ్ళుండాలి."

"ఇంకేమిటి విశేషాలు?" అడిగాడు శాస్త్రి.

"ఏవుందోయ్! ఆ ... నీకు చెప్పలేదు కదూ! ఇల్లు బేరం పెట్టాము. మంచి రేటు వస్తుందేమో చూస్తున్నాము" అన్నాడు రంగనాయకులు.

శాస్త్రి మతిపోయినవాడిలా చూశాడు.

"అదేమిటోయ్! సిటీలో ఇల్లు అమ్ముతావా? నీకేం దెయ్యం పట్టిందా? లేకపోతే పిచ్చెక్కిందా? పోనీ ఆడపిల్ల గుండెల మీద కుంపటిలా కూర్చుందా? కొడుకులేమైనా నిరుద్యోగులా, ఇల్లు అమ్మి ఏదైనా బిజినెస్ పెట్టడానికి? ఇదేం పోయేకాలం నీకు?" శాస్త్రి ప్రశ్నలవర్షం కురిపించాడు.

రంగనాయకులు వేదాంతిలా నవ్వాడు.

"నాకేబాదర బందీ లేని మాట నిజమే! కొడుకులిద్దరూ ఉద్యోగాలు చేసుకుంటూ ఢిల్లీలో, మద్రాస్‌లో వుంటున్నారు. నాకు నెల నెలా పెన్షన్ వస్తోంది. అయితే ఏ వుంది ఇక్కడ? నా కెవరున్నారు చెప్పు?"

"సిటీలో బంధువులున్నారు కదోయ్!"

"ఉన్నార్లే బీరకాయ పీచు బంధువులు. ఆ మూలా ఈ మూలా? ఎందుకు పనికొస్తారు? రాకపోకలా పాడా? ఏవైనా ఫంక్షన్స్‌లో కనిపించడం తప్ప ఎవరొస్తున్నారు? అప్పుడు కూడా అంతా కృత్రిమం. డబ్బు, హోదాల తాపత్రయమే. ఎవరికెంత బ్యాంక్ బ్యాలన్సు వుంది. ఏ కంపెనీలో షేర్లు కొన్నారు. ఫిక్స్‌డ్ డిపాజిట్ల విలువలు. కలర్ టి.వి.లు, ఫ్రిజ్జులు సమకూర్చుకోవడం, ఫ్లాట్లు, అపార్టుమెంట్లు అమ్మడం, కొనడం ఇవేగా!" అన్నాడు రంగనాయకులు నిట్టూరుస్తూ.

కష్టం

సుబ్బారావు ఓ ఆఫీసులో గుమస్తాగా చేరాడు. అతడికి 500 రూపాయిలు జీతం ఇవ్వగా

"సార్ ఇది అన్యాయం. ఇంతకు ముందు ఇదే పోస్టులో పని చేసినాయనకు వెయ్యి రూపాయిలు ఇచ్చేవారట కదా" అన్నాడు.

'అతడు అనుభవజ్ఞుడు. నీవు కొత్తవాడివి కదా'.

'అతడు అనుభవజ్ఞుడైనందు వలన పని చేయడం తేలిక. నేను కొత్త వాడిని. పని చేయడం కష్టం కదా.

— కె.వి.మధుసూదనరావు

"సరేలేవోయ్! ఇక్కడ అసలు చుట్టాలే లేరనుకుందాం. అయితే ఏమిటి? ఇన్నాళ్ళూ బతకలేదూ? ముందు ముందూ అంతే!"

"ఏదో బతికాంలే! ఆ జీవితంలో జీవం ఏదీ? అంతా కృత్రిమం."

"కృత్రిమం, యాంత్రికం అంటూ మెట్టవేదాంతం చెప్తున్నావ్! అసలు నీ ఉద్దేశం ఏమిటోయ్ రంగనాయకులూ? ఇల్లు అమ్మేసి ఎక్కడికి పోదామని? ఏదైనా ఆశ్రమంలో చేరతావా? హిమాలయాలకు పోయి ముక్కు మూసుకుని తపస్సు చేస్తావా?"

"నాకు అటువంటి గొప్ప కోరికలేం లేవులే! మా వూరెళ్ళి అక్కడ సెటిల్ అవుదామని."

"ఆ పల్లెటూళ్ళో వెళ్ళి వుంటావా?" విభ్రాంతపోయాడు శాస్త్రి.

తల వూపాడు రంగనాయకులు మందహాసం చేస్తూ.

"ముప్పై మూడేళ్ళు సిటీలో గడిపి ఇప్పుడు పల్లెటూరు వెళ్తే నీకేం తోస్తుందోయ్? ఎట్లా టైమ్ పాస్ చేస్తావు?"

"అంతా మన చేతిలో వుందోయ్! జీవితం ఎట్లా మలుచుకుంటే అట్లా వంగుతుంది."

"ఏమిటో నీ మెట్ట వేదాంతం. అక్కడేం చేస్తావు ఈ వయసులో?"

"పొలం కొందామనుకుంటున్నానోయ్! అందులో బోర్ వేయించి పళ్ళతోట వేస్తాను. ఆ తోటలో ఒక ఇల్లు కట్టించుకుని వుంటాము. ఆ పచ్చటి చెట్ల మధ్య జీవితం గడపడం కంటే హేపీ ఇంకేం వుంటుంది చెప్పు?"

"ఇరవై నాలుగు గంటలూ ఆ తోటలోనే వుంటావా? బోర్ కొట్టదూ?"

"అదంతా మన కార్యక్రమాన్ని బట్టి వుంటుంది. నేనేమైనా ఖాళీగా గోళ్ళు గిల్లుకుంటూ కూర్చుంటానా? పగలంతా తోటలో పని చేస్తాను. పూల మొక్కలకు పాదులు తీస్తూనో, ఎరువులు వేయిస్తూనో, నీరు పెడుతూనో కాలం గడుపుతాను. కొబ్బరి, మామిడి, జామ, దానిమ్మ చెట్లు పెంచుతాను. అవన్నీ రోజు రోజుకూ పెరుగుతుంటే చూసి ఆనందించడం ఎలా వుంటుందో తెలుసా? ఆ అనుభవం చెప్పాలంటే మాటలు చాలవు. మన కన్నబిడ్డలు రోజురోజుకీ పెరిగి పెద్దవుతూంటే ఎంత తృప్తిగా, కడుపు నిండినట్లుగా వుంటుందో అలా వుంటుంది.' '

"ఆ వూళ్ళో నీ కెవరున్నారు?"

"చుట్టాలు వున్నారనుకో. అందరిలోకీ మా బాబాయి కొడుకు నిరంజనం నాకు క్లోజ్. వాడు అక్కడ వున్నాడనే, నేనక్కడికి వెళ్దామనుకుంటున్నాను. చిన్నతనంలో కలిసిమెలిసి తిరిగాం, ఇక వృద్ధాప్యంలో కూడా అలా కాలం గడపాలని వుంది."

శాస్త్రికి అయోమయంగా వుంది.

జీవితమంతా సిటీలో గడిపి ఇప్పుడు పల్లెటూరు వెళ్ళి తోట పెంచుతానంటాడు. చాదస్తం కాక మరేమిటి? అక్కడ ప్రశాంతంగా వుండే మాట నిజమే. ఆ స్మశాన ప్రశాంతత సిటీలో అలవాటుపడినవారికి నచ్చుతుందా? భరించగలడా?

శాస్త్రికి రంగనాయకుల నిర్ణయం జీర్ణం కావడంలేదు.

పుర్రెకోబుద్ధి, జిహ్వకో రుచి అన్నారు. ఎవరి అభిప్రాయాలు వారివి. ఎవరి ఇష్టం వారిది. ఎవరి జీవితం వారికి నచ్చినట్లు జీవిస్తారు. ఒకరి సలహాలు మరొకరికి నచ్చవు.

శాస్త్రి దీర్ఘంగా నిట్టూర్చాడు.

"అవునూ! నీ ప్రపోజల్‌కి నీ భార్య ఒప్పుకుందా? అంతా నీ దౌర్జన్యమేనా?" నవ్వుతూ ప్రశ్నించాడు శాస్త్రి.

"అదేం లేదోయ్! మా ఆవిడా పల్లెటూరి మనిషే గదా వచ్చింది. ఆమెకీ ఇష్టమే. నిజం చెప్పాలంటే సిటీ లైఫ్‌తో ఫెడప్ అయిపోయాం. ఇక్కడ గతిలేక వుండాల్సొచ్చిందిగాని, ఏం సుఖం అనుభవించాం చెప్పు? ఎప్పుడేం గొడవ జరుగుతుందో తెలీదు. పని మీద బజారు వెళ్ళిన వాడు తిరిగి వచ్చినదాకా గుండె దడదడలాడుతుంది. కాస్త ఆలస్యమైతే ఏం జరిగిందోనని ఆందోళన. మతకలహాలు, కర్ఫ్యూలు, ఎక్కడ బాంబు ప్రేలుతుందో? ఏ మూల నుంచి ఎవడొచ్చి కత్తితో పొడుస్తాడో? ఏ సందులో నుంచి ఏ రౌడీ వచ్చి చితకబాదుతాడో ఎవరికీ తెలియదు. ఇక ఇళ్ళల్లో పరిస్థితి తల్చుకుంటే సిగ్గుచేటు. ఒకే వీధిలో సంవత్సరాల తరబడి వుంటున్నా పలకరించుకోం. అంతఃపురాలలో వుంటున్నట్లు ఎవరింట్లో వాళ్ళు బిగుసుకు పోయి జీవిస్తున్నాం. ఇంటి బైట ఏం జరిగినా పట్టించుకోం. పక్కింటివాడిని ఎవడో వచ్చి తంతున్నా మనకెందుకులే అనుకుంటాం. మన వీధి ఆడపిల్లని పైనుంచి పరాయి వాడొచ్చి లాగి అవమానిస్తుంటే గమ్మున వుంటాం. అదేమని అడిగే ధైర్యం వుండదు. ఏమిటోయ్ ఈ జీవితం? ఎందుకీ దౌర్భాగ్యం? అదే పల్లెటూరి జన జీవితం ఇట్లా వుంటుందా? అక్కడ ఈ దౌర్జన్యం సహిస్తారా? అంతా కలిసిమెలిసి ఒకే కుటుంబంలా జీవిస్తారు. కులాలున్నా కుమ్ములాటలు లేవు. మతాలున్నా మారణహోమాలు లేవు. అంతా వరసలు కలుపుకుని బావా, మావా, బాబాయి అని పరిహాసాలాడుకుంటూ స్వేచ్ఛగా జీవిస్తుంటారు."

రంగనాయకులు చెప్పుకుంటూ పోతున్నాడు.

"నీ మనసు నేను అర్థం చేసుకున్నానోయ్! కాని వాదొక సలహా. నువ్వు వింటానంటే చెప్తాను" అన్నాడు శాస్త్రి.

"నువ్వు నా బెస్ట్ ఫ్రెండ్‌వి. వినక చస్తానా చెప్పు" నవ్వుతూ శాస్త్రి భుజం మీద చెయ్యివేసి అన్నాడు రంగనాయకులు.

"నీ చిన్నప్పటి పల్లెటూరి జీవితం నీ మనసులో ముద్రించుకుపోయింది. అదంతా ఇప్పుడు తల్చుకుంటే గొప్పగా వుంటుంది. నిజమే. కాని రోజులు మారిపోయాయి. మార్పు చాలా సహజం. సిటీలో నువ్వు ఇల్లు అమ్ముకోయే ముందు, ఆ పల్లెటూళ్ళో పొలం కొనేలోగా నువ్వు కొన్నాళ్ళు ఆ వూళ్ళో కాపురం వుండి చూడు. ఆ జీవితం నీకు సంతృప్తి కలిగిస్తే అప్పుడే మకాం మార్చవచ్చు. నువ్వు తొందరపడకోయ్ రంగనాయకులూ!"

"నీ సలహా బాగుందోయ్ శాస్త్రీ! థాంక్యూ ఫర్ యువర్ గుడ్ సజెషన్" అన్నాడు రంగనాయకులు.

* * *

తెల్లవారుజామున తెనాలి బస్టాండ్‌లో బస్ దిగాడు రంగనాయకులు.

వేప పుల్లతో పళ్ళు తోముకుని క్యాంటీన్‌లో వేడి వేడి 'టీ' తాగాడు.

మూడు వందల కిలోమీటర్లు బస్సు ప్రయాణం చేయడంతో శరీరం బాగా అలసిపోయింది.

ఇంటికి వెళ్ళి హాయిగా నిద్రపోవాలనుకున్నాడు.

నిరంజనం వూళ్ళో వున్నాడో లేదో? వాడితో అన్ని విషయాలూ డిస్కస్ చేయాలి.

రంగనాయకులు ఆలోచిస్తూ తమ వూరెళ్ళే బస్సు కోసం ప్లాట్‌ఫారం మీద బెంచీపై కూర్చున్నాడు.

నిద్రలేమి వల్ల కళ్ళు మూసుకుపోతున్నాయి.

"ఒరేయ్! రంగనాయకులూ!"

రంగనాయకుల నిద్రమత్తు ఎగిరిపోయింది.

నిరంజనం అతని భుజం మీద చెయ్యివేసి ఆప్యాయంగా నిమిరాడు.

"అరే! నువ్వురా! నిరంజనం!" ఆశ్చర్యపోయాడు రంగనాయకులు.

వెదకబోయిన తీగె కాలికి తగిలినట్లయింది.

"నేనేలే! ఏమిటంత ఆశ్చర్యపోతున్నావ్? ఎప్పుడొచ్చావ్? హైదరాబాద్ మంచేనా?" అడిగాడు నిరంజనం.

"ఆ హైదరాబాద్ మంచే! ఇప్పుడే నైట్ ఎక్స్‌ప్రెస్ దిగాను. మన వూరి బస్సు కోసం ఎదురుచూస్తున్నాను. అది సరే! నువ్వేమిటి ఇంత పొద్దున్నే తెనాలి వచ్చావ్?"

'పెళ్ళయిన కొత్తలో ఇంటికి వెళితే నా భార్య ప్రేమగా నా కోసం ఎదురు చూసేది. ఆవిడ పెంచుకునే కుక్క మాత్రం నన్ను చూసి మొరిగేది'.
"మరి ఇప్పుడు".
"కుక్క వచ్చి ప్రేమగా తోకాడిస్తుంది. మా ఆవిడేమో మొరుగుతోంది". — కె.వి.

"నేను హైదరాబాద్ బయల్దేరాను. నీ దగ్గరికే" అన్నాడు నిరంజనం.

"నా దగ్గరికా? ఆశ్చర్యంగా వుందే. నేను నీ దగ్గరికి వస్తుంటే, నువ్వు నా కోసం బయల్దేరావా?" అన్నాడు రంగనాయకులు.

"లక్కీగా ఇక్కడ కలుసుకున్నాం కాబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే నీ కోసం నేనక్కడ, నా కోసం నువ్విక్కడ ఎదురుచూస్తూ గడిపేవాళ్ళం" అని నవ్వాడు నిరంజనం.

"ఏమిటి విశేషం? మరదలు బాగుందా? పిల్లలు లెటర్స్ రాస్తున్నారా?" అంటూ కుశలప్రశ్నలు వేశాడు రంగనాయకులు.

"ఆ ... బాగానే వుంది."

"హైదరాబాద్ ఎందుకు వస్తున్నావు? ఏదైనా కోర్టు పని తగిలిందా? మంత్రిగారితో వ్యవహారమా?"

"అటువంటి గొడవలేం కాదులే. నేను కూడా హైదరాబాద్‌కి మకాం మార్చాలని చూస్తున్నానురా! అద్దె కొంపల్లో ఎందుకు? ఏదైనా మంచి ఇల్లు కొందామని బయల్దేరాను" అన్నాడు నిరంజనం.

త్రుళ్ళిపడ్డాడు రంగనాయకులు.

అతనికి మతి పోయినట్లయింది.

తను హైదరాబాద్‌లో ఇల్లు అమ్మేసి, పల్లెటూరు వద్దామని ప్రయత్నిస్తుంటే, నిరంజనం పల్లెటూరు వదిలేసి సిటీలో సెటిల్ అవ్వాలని వస్తున్నాడా?

"ఏమిట్రా అట్లా వెర్రి మొఖం పెట్టావ్? నిజమే నేను చెప్పింది" అన్నాడు రంగనాయకులు నవ్వుతూ.

"ఎందుకంత దారుణమైన ఆలోచన వచ్చింది?"

"దారుణం ఏముంది?"

"ప్రశాంతమైన వాతావరణంలో హాయిగా బతుకుతూ."

"హాయిగా బతుకుదామనా?" అని విషాదకరంగా నవ్వాడు నిరంజనం.

"అదేం?"

"ఏం చెప్పమంటావురా? పాత రోజులు కావు. మన వూరు చాలా మారిపోయిందిరా రంగనాయకులూ! అప్పటి ఐకమత్యం, ఆప్యాయతలూ ఇప్పుడు మనుషుల మధ్య మచ్చుకైనా లేవు. ఊళ్ళోకి అన్ని రాజకీయాలూ ప్రవేశించి మనుషుల మనసుల్ని కలుషితం చేశాయి. ఇప్పుడు ప్రతి చిన్న విషయమూ రాజకీయం చేస్తున్నారు. కులాల కుమ్ములాటలు సర్వసాధారణమయ్యాయి. ముఠాలు కట్టినవాళ్ళు వూళ్ళేలుతున్నారు. మంచి మర్యాద మట్టికలిసిపోయాయి. మన పని మనం చేసుకోవడానికి గూడా అనేక అడ్డంకులు ఎదురవుతున్నాయి. రోజులెలా వున్నాయంటే నా జోలికి ఎవడూ రాకుండా చూడు దేవుడా అని ప్రార్థనలు చేసుకునేలా వున్నాయి. ఇక ఎన్నికలొచ్చాయంటే మారణహోమమే. నాయకులు తగలబెట్టుకోవడాలు, తన్నుకోవడం, నరుక్కోవడం సర్వసామాన్యం. జనం పోలీసుల చుట్టూ, కోర్టుల వెంట, చోటా, మోటా నాయకుల ఇళ్ళ చుట్టూ ప్రదక్షిణాలు చేస్తున్నారు. ఎన్నికలొస్తున్నాయంటే గుండె దడదడలాడుతోంది. ఈ లోపే వూళ్ళో మంచి మకాం ఎత్తేయాలని నిర్ణయించుకున్నాను."

రంగనాయకులు నోరు తెరుచుకుని నిరంజనం చెప్పే మాటలు వింటున్నాడు.

"ఇప్పుడు వూళ్ళల్లో కులం బలం వుంటేనే బతుకు. లేకపోతే అధోగతే. నీకు తెలుసుగా మన వూళ్ళో మన కులం వాళ్ళు ఎక్కువ మంది లేరు. వాళ్ళు గూడా అయినకాడికి పొలాలు, ఇళ్ళు వాకిళ్ళు అమ్మేసి వూరొదిలి పట్టణాలకి వలసపోతున్నారు."

రంగనాయకులు మాట పడిపోయినవాడిలా మౌనంగా వుండిపోయాడు.

"నువ్వెందుకు మన వూరొస్తున్నావు?" ప్రశ్నించాడు నిరంజనం.

"అబ్బే! ఏం లేదురా! రిటైరైపోయానుగదా! ఇంట్లో బోర్ కొట్టింది. మిమ్మల్నందర్నీ చూద్దామని బయల్దేరాను" అని దీర్ఘంగా నిట్టూర్చాడు రంగనాయకులు.

*

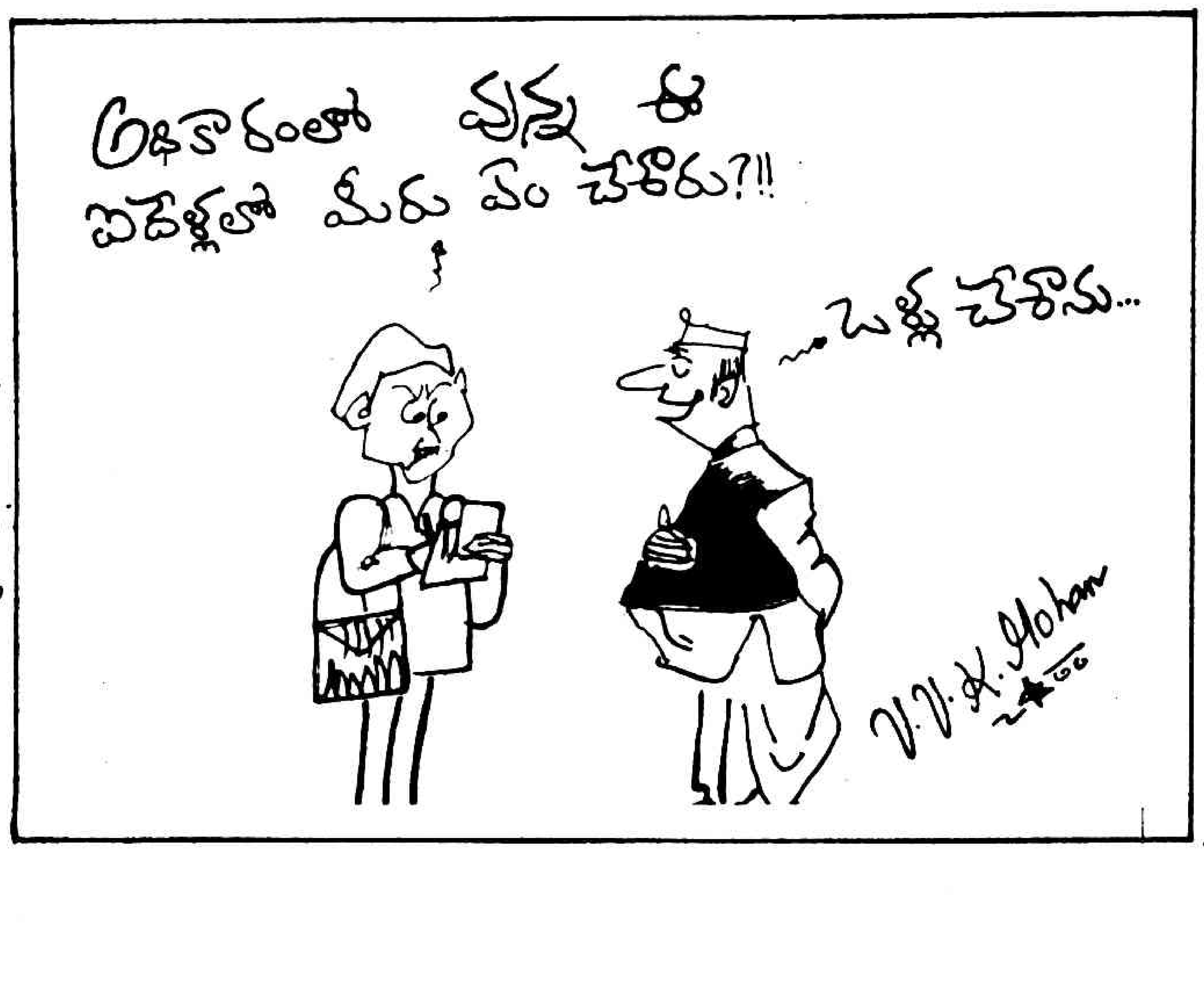

హైకూలు

సౌధాల్లో ఏముంది,
ఫుట్‌పాత్ పిల్లోడు నయం,
వాడు, వెన్నెల్ని కప్పుకుంటాడు

పిల్లల్తో
కుందేళ్ళతో
ఆడుకోవడమే, వెన్నెల పని

పిల్లలు నిద్రపోయాక,
తీరుబడిగొచ్చింది వెన్నెల,
ఇంతకి ఎందుకొచ్చినట్టు!

కొబ్బరాకుల్ని
గోదావరి అలల్ని
తాకేదే వెన్నెల!

— [redacted]